

Arbetsprogram för RTKs arbete med hållbar regional utveckling

Eken och Arken, mars 2003

Fyra konsulter hade hösten 2002 uppdrag från Regionplane- och trafikkontoret (RTK) vid Stockholms läns landsting att analysera vad hållbar utveckling konkret kan betyda utifrån förutsättningarna och förhållandena i Stockholmsregionen, kopplat till den regionala planeringen. Konsulternas uppdrag var att problematisera begreppet och hantera ”alla” aspekter på hållbar utveckling samlat. Utifrån detta avgränsade och prioriterade de fyra konsulterna vad RTKs projekt ”Hållbar regional utveckling” borde innehålla, samt gav förslag till konkreta arbetssteg i projektet, det vill säga kortfattade skisser till program. Målet för RTK var att få alternativa förslag till hur projektet kunde läggas upp och hur arbetet kunde bedrivas.

Som femte konsult var Eken och Arkens uppgift att åstadkomma ett samlat program för det fortsatta arbetet inom projektet, främst arbetet under 2003. Programmet skulle ligga till grund för att definiera, utforma och handla upp de enskilda delprojekt, som tillsammans skulle utgöra huvudprojektet ”Hållbar utveckling” för den närmaste tiden. Delprojekt förväntades komma att löpa under en stor del av åren 2003-2004. Tanken var att delprojekten sammantaget skulle ge en bra grund för den aktualitetsprövning av regionala utvecklingsplanen, RUFS, som beräknades starta år 2005.

Eken och Arkens arbete bestod i att analysera de fyra konsulternas problembeskrivningar för det kommande projektet samt föreslagna konkreta byggstenar, arbetssteg, programskisser och idékataloger som de kommit fram med.

Efter inläsning och preliminär analys av konsulternas material användes olika typer av matriser för jämförelse och värdering. Jämförelser gjordes bland annat utifrån följande dimensioner:

- Sakorientering respektive processorientering.
- Geografiskt perspektiv, till exempel lokalt, regionalt, storregionalt och globalt.
- I vilken utsträckning konsulternas förslag var orienterade mot system, organisation eller människa.
- Graden av konkretisering och exemplifiering.
- Tematiska dimensioner.

På detta sätt klarlades såväl samstämmighet mellan konsulterna och hur de kompletterar varandra som vilka ”luckor” som fanns i materialet. Dessutom värderades förslag och byggstenar. I grova drag beskrevs vilka anspråk konsulternas synsätt och förslag ställer på det regionala utvecklingsarbetet.

Eken och Arkens arbete bedrevs med nära anknytning till RTKs interna process med personalen. Interna seminarier hölls inom ramen för konsultuppdraget.

Av tidsskäl låg dock följande insatser utanför uppdraget:

- Huvudansvaret för att driva de interna och externa processerna.
- Analys av de forskar-PM som levererades under januari 2003.
- Analys av de nationella och internationella omvärldsbilder som konsulterna utgått från i sina analyser.

Arbetsprogrammets syfte

Programmet för projektet ”Uthållig regional utveckling” skulle vara nästa steg för att

- höja kompetensen när det gäller vad hållbar utveckling innebär, såväl inom RTK som i regionen,
- utveckla arbetssättet, både RTKs och regionens, så att det medverkar till hållbar utveckling, inklusive lämpliga metoder och tekniker.
- bidra till förbättringar och lösningar som kan medverka till hållbar utveckling i regionen.

På lite längre sikt syftade projektet till att utveckla ett kommunicerbart förhållningssätt som kan tillämpas inom den regionala utvecklingsplaneringen, och som bidrar till långsiktigt hållbar utveckling, såväl inom Stockholmsregionen som relaterat till omvärlden. Det handlar då om

- att ringa in och precisera frågeställningar som är centrala för hållbar utveckling i ett ”storstadsregionalt” perspektiv samt att identifiera behov av ny eller fördjupad kunskap,
- att utveckla en systemsyn som kan utgöra en tydlig och begriplig ”ram” för diskussioner med berörda aktörer,
- att utveckla metoder och verktyg (ta fram, tillämpa och utvärdera) för hur dessa frågeställningar kan hanteras och utvecklas i det löpande regionplanearbetet i Stockholmsregionen,
- att skapa beredskap för att integrerat hantera hållbarhetsfrågor i en – så småningom – kommande ny formell regionplaneprocess.

Hållbarhetsfrågorna ska integreras i och genomsyra den regionala utvecklingsplaneringen, så att den medverkar till hållbar utveckling. Problematiken behöver behandlas på ett tydligt och systematiskt sätt, så att olika hållbarhetsperspektiv synliggörs för att underlätta strategiska val.

Utgångspunkter

En hållbar storstadsregion betyder att alla ska ha bra livsvillkor både idag och imorgon. Målen för regionplaneringen är att vi ska ha internationell konkurrenskraft, rättvisa och jämlika levnadsförhållanden och en långsiktig hållbar livsmiljö.

RTK menade att hållbar utveckling inte är ett bestämt, definierat mål utan en process som, underförstått, innebär förändringar mot ökad hållbarhet. Nyckelbegrepp är helhetssyn och långsiktighet. Begreppet omfattar såväl sociala, kulturella och ekonomiska som miljömässiga aspekter på utveckling. Alla de fyra tidigare konsulternas föreställningar stämde i dessa delar väl överens med kontorets.